

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Військовий стан в Україні, викликаний повномасштабним вторгненням росії, значно вплинув на всі сфери суспільного життя, включаючи систему вищої освіти. Університети та інші освітні заклади опинилися в умовах, коли традиційний формат навчання став неможливим через загрози безпеці, масові переміщення населення та руйнування інфраструктури. Ці виклики змусили заклади освіти швидко адаптуватися до нових реалій, впроваджуючи дистанційні та змішані форми навчання як основні способи підтримки навчального процесу. Цифрова трансформація вищої освіти, прискорена військовими подіями, стала необхідністю для забезпечення безперервності навчання студентів [1]. Це включає впровадження новітніх технологій, перехід на онлайн-платформи, а також перегляд традиційних підходів до організації та проведення занять. Така ситуація створила серйозні виклики для викладацького складу та студентів, але водночас відкрила нові можливості для розвитку інноваційних методів навчання та глобальної інтеграції української освіти у світовий освітній простір.

Метою цієї публікації є аналіз впливу воєнного стану на цифровізацію системи вищої освіти в Україні та забезпечення освітнього процесу в умовах дистанційного навчання.

Сучасні дослідники активно аналізують вплив воєнного стану на вищу освіту в Україні та розглядають шляхи цифровізації навчальних процесів у складних умовах. Серед українських та міжнародних науковців, які досліджують цю проблему, варто відзначити таких вітчизняних фахівців, як Бобро Н., Буйницька О., Грицеляк Б., та закордонних науковців, наприклад, Бурку А., Нордін А. та інші. Саме тому ми можемо чітко сказати, що інтеграція світового досвіду відіграє важливу роль у пошуку рішень для української освіти під час війни. Міжнародні дослідження показують, що в умовах кризових ситуацій, таких як війна чи природні катастрофи, цифрові технології можуть стати ключовим інструментом для збереження безперервності освіти.

Впровадження дистанційного та змішаного навчання в українських університетах під час воєнного стану стикається з низкою суттєвих викликів.

Основними з них є нестабільний доступ до інтернету в окремих регіонах, технічна невідповідність деяких університетів до переходу на онлайн-формати, а також психологічні труднощі, з якими стикаються студенти та викладачі. Попри це, цифрова трансформація вищої освіти відкриває нові можливості для розвитку індивідуальних освітніх траєкторій, доступу до міжнародних ресурсів та створення більш гнучкої системи навчання [4].

Для успішної реалізації дистанційного навчання в умовах воєнного стану важливо забезпечити університети необхідною технічною інфраструктурою, розвивати навички цифрової грамотності та адаптувати освітні програми до змішаного формату. Багато університетів уже почали інтегрувати нові освітні технології, як-то використання штучного інтелекту для автоматизації процесу оцінювання або віртуальних класів для проведення лекцій.

Однак, для повноцінного впровадження змішаного навчання в умовах війни важливо також забезпечити надійність і захищеність інформаційних систем, щоб уникнути можливих кіберзагроз, які можуть загостритися в умовах воєнного конфлікту. Крім того, значну увагу слід приділити розвитку партнерства між українськими університетами та закладами вищої освіти за кордоном для обміну досвідом і впровадження кращих практик цифрового навчання. Подальший розвиток цифрової освіти в Україні потребує не лише технічних ресурсів, але й змін у підходах до організації навчального процесу, спрямованих на підтримку якості освіти, навіть у найскладніших умовах [2, с. 65].

Цифрова трансформація вищої освіти в умовах воєнного стану в Україні стала необхідним кроком для забезпечення безперервності освітнього процесу. Попри численні виклики, включаючи технічну невідповідність, психологічні труднощі та нерівність доступу до технологій, українські університети продовжують впроваджувати інноваційні рішення [3]. Дистанційне та змішане навчання дозволяють адаптувати освітній процес до кризових умов і забезпечують гнучкість та доступність для студентів.

Досвід України під час війни демонструє, що цифрова освіта може бути ефективним інструментом у забезпеченні навчання навіть в умовах нестабільності. Підтримка та розвиток технічної інфраструктури, підвищення цифрової грамотності та інтеграція кращих міжнародних практик стають ключовими факторами для подальшого розвитку системи вищої освіти.

Висновки. Таким чином, воєнний стан в Україні стимулював значні зміни в організації освітнього процесу, і цифрові технології продовжують

відігравати вирішальну роль у забезпеченні якісної освіти в складних умовах. Подальший розвиток цифрової трансформації освіти не лише допоможе адаптуватися до сучасних викликів, але й відкриє нові можливості для підвищення конкурентоспроможності українських освітніх установ на світовій арені.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Цифровізація освітнього процесу в умовах війни. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/investplan/article/download/2934/2970/7181> (дата звернення: 26.09.2024).
2. Буйницька О.П., Варченко-Троценко Л.О., Грицеляк Б.І. Цифровізація закладу вищої освіти. Освітологічний дискурс. 2020. Вип. 28. С. 64–79.
3. Digitalization in education. URL: https://www.researchgate.net/publication/361237342_Digitalization_in_education (дата звернення: 26.09.2024).
4. Digitalization of Education [Електронний ресурс]. URL: https://www.researchgate.net/publication/373253643_Digitalization_of_Education (дата звернення: 26.09.2024).

А.В. Шевчук

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ВИКЛИКИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ЯК ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВПЛИВАЮТЬ НА ЦІННОСТІ СУСПІЛЬСТВА

Сучасний світ перебуває в умовах швидкої цифровізації, яка охоплює всі сфери життя, включно з освітнім процесом. Вища освіта, як ключовий елемент формування майбутнього суспільства, не є винятком. Вищі активно впроваджують новітні освітні технології, такі як онлайн-платформи, дистанційні та адаптивні системи навчання. Ці інновації дозволяють підвищити доступність знань, оптимізувати навчальний процес і зробити його більш адаптованим до потреб сучасних здобувачів.

Однак, разом із позитивними змінами, цифровізація вищої освіти породжує низку морально-етичних викликів, які потребують уваги.